

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag	Ons kenmerk	Uw brief van	Uw kenmerk
26 januari 2006	DCE/06/1340	12 december 2005	2050604710

Onderwerp	Bijlage(n)
Antwoorden op kamervragen van kamerleden Timmermans en Leerdam	Beantwoording kamervragen

Hierbij zend ik u de antwoorden op de kamervragen van de leden Timmermans en Leerdam (beiden PvdA) met betrekking het culturele erfgoed van de Limburgse mijnbouw. De vragen zijn mij toegezonden met uw brief van 9 december 2005.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(mr. Medy C. van der Laan)

Antwoorden op de schriftelijke kamervragen van de leden Timmermans en Leerdam (beiden PvdA) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw Van der Laan, en de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Economische Zaken over het culturele erfgoed van de Limburgse mijnbouw. (Ingezonden 9 december 2005)

1

Willen de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en de gemeente Brunssum dat voormalige mijnwerkerswijken in die gemeente worden aangewezen als beschermd dorpsgezicht?

Ja

In het kader van het Monumenten Selectie Project, waarbij bouwkunst en stedenbouwkunst uit de periode van 1850 tot 1940 werd getraceerd, hebben gedeputeerde staten van de provincie Limburg en de raad van de gemeente Brunssum een aantal de mijnwerkerswijken en -gebieden voorgedragen voor bescherming als beschermd dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet 1988. De Rijksdienst voor de Monumentenzorg heeft namens mij de voordracht van provincie en gemeente uitgewerkt in een 'concept-toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Mijnkoloniën Brunssum met begrenzingskaart' en heeft het aanwijzingsvoorstel inclusief toelichting en begrenzingskaart op 16 december 2005 in procedure gebracht conform het gestelde in artikel 35 van de Monumentenwet 1988 (RDMZ-brief d.d. 16 dec 2005 wordt per post verzonden alsmede exemplaar van de RDMZ-brochure 'info wet- en regelgeving; nr.12; Bescherming van stads- en dorpsgezichten').

2

Deelt u het oordeel van beide instanties dat deze mijnwerkerswijken van grote cultuurhistorische waarde zijn, mede omdat deze zogeheten mijnkoloniën zijn opgezet volgens de filosofie van een tuindorp, wat uniek is in Nederland?

Ja, maar daarbij plaats ik twee kanttekeningen.

Waar u spreekt over 'instanties' spreek ik over de 'overheden' en ten aanzien van de tuindorpfilosofie zij opgemerkt dat deze filosofie op zichzelf niet uniek is voor Nederland. De tuindorpfilosofie is als stedenbouwkundig en sociaal-economisch concept veelvuldig toegepast in woonwijken gedurende het interbellum. Het te beschermen dorpsgezicht Mijnkoloniën Brunssum is daarentegen wel uniek vanwege de aanwezige samenhang tussen mijnwerkerswijken, infrastructuur en voorzieningen (parken, kerken, verenigingsgebouwen etc) en de rol die de tuindorpfilosofie daarbij gespeeld heeft. Het te beschermen gezicht is een voor Nederland uniek stedenbouwkundig ensemble uit het steenkolentijdperk (voor inhoudelijke motivering van het aanwijzingsvoorstel zie 'toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Mijnkoloniën Brunssum' d.d. 16-12-2005; deze toelichting wordt per post verzonden).

3

Bent u bereid zich ervoor in te spannen dat de wens van genoemde instanties kan worden verwezenlijkt? Zo ja, waaruit bestaan dan uw inspanningen? Zo neen, waarom niet?

Ja, met het in gang zetten van de procedure kan ik meewerken aan de wens van de overheden om de Mijnkoloniën Brunssum aan te wijzen als beschermd dorpsgezicht.

Gehoord hebbende de gemeenteraad, gedeputeerde staten, de Rijksplanologische Commissie en de Raad voor Cultuur nemen de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en ik (de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) een besluit nemen over het al dan niet aanwijzen conform het gestelde in artikel 35 lid 1 van de Monumentenwet 1988. De minister van VROM en ik verwachten dat besluit binnen zestien maanden na verzending van het voorstel (16 december 2005) te kunnen nemen, dus in het eerste trimester van 2007.

4

Is u bekend dat het op 17 december 2005 precies veertig jaar geleden is dat toenmalig Minister van Economische Zaken Den Uyl in de stadsschouwburg van Heerlen het sluiten van de mijnen aankondigde? Zal de Minister van OC&W ook deelnemen aan de herdenkingsbijeenkomst die op die datum in Heerlen zal worden gehouden?

Ja. (Zie ook Jaarverslag 2004 van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, pagina 38 (een cc wordt per post verzonden); een artikel over de aanwijzing van beschermde gezichten in de oostelijke mijnstreek dat begint met een verwijzing naar de aankondiging van de toenmalige minister Den Uyl).

Tweede: ja, minister Van der Hoeven was aanwezig bij de openingshandeling

5

Zo ja, doet zij dat mede om namens het kabinet aan te geven dat er alle aanleiding is ook voor de landelijke overheid om stil te staan bij een voor de Limburgse regio zo bepalend moment in de moderne geschiedenis?

Ja

Het mijnbouwverleden en het nog resterende culturele erfgoed uit deze periode is van belang voor het cultureel besef en de culturele identiteit van de regio en van landelijke betekenis als herinnering aan een belangrijke fase uit de nationale energievoorziening.

6

Bent u bereid in overleg te treden met zowel de Provincie Limburg als de lokale overheden in de voormalige mijnstreek om te bezien in hoeverre de rijksoverheid een bijdrage kan leveren aan het in stand houden van cultureel erfgoed van de mijnbouw in Limburg? Zo ja, wilt u de Kamer vóór 17 december 2005 laten weten of u hiertoe bereid bent en vervolgens van de resultaten van dit overleg berichten? Zo neen, waarom niet?

Ja, ik ben reeds lange tijd betrokken bij de instandhouding van cultureel erfgoed van de mijnbouw in Limburg en uiteraard ook in overleg met de lagere overheden. Bij de uitvoering van de Monumentenwet 1988 is de RDMZ namens mij op diverse manieren betrokken bij instandhouding van het cultureel erfgoed van de mijnbouw in Limburg.

- *Door het Monumenten Inventarisatie Project en het Monumenten Selectie Project in de jaren 1988 tot 2001 is de kennis over en het draagvlak voor bouwkunst en stedenbouwkunst uit de periode van 1850 tot 1940 enorm vergroot.*
- *Vele gebouwde monumenten, waaronder mijnwerkerswoningen, beambtenwoningen, directeursvilla's, patronaatsgebouwen, beambtencasino's, industriële gebouwen en kerken in mijnwerkerswijken, zijn in het kader van het MSP getraceerd en aangewezen als beschermd monument in de zin van de Monumentenwet 1988.*
- *Ingevolge de artikelen 11 e.v. van de Monumentenwet 1988 ben ik nauw betrokken bij wijzigingen aan, verbouwingen en restauratie van deze monumenten. Indien het monument buiten de bebouwde kom ligt adviseert ook het college van gedeputeerde staten aan de gemeente inzake vergunningaanvragen.*
- *Ingevolge artikel 34 van de Monumentenwet 1988 is aan een deel van de eigenaren van beschermde monumenten subsidie verleend in het kader van de vigerende subsidieregelgeving voor restauratie en onderhoud van beschermde monumenten (het Besluit rijkssubsidiëring restauratie monumenten 1997 en het Besluit rijkssubsidiëring onderhoud monumenten). Daarnaast hebben fiscaal relevante eigenaren, veelal eigenaren van woonhuismonumenten, voor restauratie van hun monument een goedkope lening kunnen afsluiten bij het Nationaal Restauratiefonds.*
- *Het meest recente voorbeeld is onderzoek naar de herontwikkeling van het schachtgebouw van de Oranje Nassau I tot mijnindustrie/informatiecentrum n samenwerking tussen VROM (de Rijksgebouwendienst is immers eigenaar), OCW (RDMZ) en de gemeente Heerlen.*
- *Tijdens overleg dat regelmatig met de lagere overheden wordt gevoerd op ambtelijk niveau en op niveau van de portefeuillehouder van gemeente en provincie worden majeure plannen aangaande objecten (gebouwen) en structuren (ruimtelijke plannen) besproken, waarbij ik ondermeer verwijs naar het gestelde in artikel 36 van de Monumentenwet 1988.*
- *Door intensief overleg met betrokken gemeenten en de provincie Limburg in het kader van de ruimtelijke ordening.*
- *In het kader van het ISV kunnen herstructureringsplannen waarin de cultuurhistorische component nadrukkelijk is meegenomen extra worden gehonoreerd door de zogenaamde cultuurimpuls.*